

Förslag till avgiftsmodell

Datum	[22-10-19]
Dok.bet.	[PID283904]
Version	[1.0]
Dnr.	[FTN 2022-13]

Dokumentinformation

Aktuell version, författare och ansvarig

Namn regelverksförfattare	Roll/befattning
Erik Fransson	Kanslichef
Namn regelverksansvarig	Roll/befattning
Erik Fransson	Kanslichef

Beslut

Datum	Version	Dnr och PID-nummer	Regelverksägare	Roll/befattning
			Nämnden	

Ikraftträdande (om annat än beslutsdatum)

Datum	Version	Dnr och PID-nummer	Regelverksägare	Roll/befattning

Ändringshistorik

Datum	Version	Dnr och PID-nummer	Namn (på den som genomfört ändringen)	Kommentar (t.ex. materiell eller redaktionell ändring, upphävande m.m.)

Dokumentreferenser

Ref.nr [x]	Dnr och PID eller annan dokumentbeteckning	Dokumentnamn

Förklaring av ord och förkortningar

Ord/förkortning	Förklaring

Innehåll

1. Inledning och sammanfattning förslag	4
1.1 Avgifterna en del i myndighetens oberoende	4
1.2 Förslag anbudsavgift och årliga avgifter	4
1.3 Bedömda effekter och konsekvenser	4
2. Avgiftsmodell	5
2.1 Två typer av avgifter från fondförvaltare	5
2.2 Utgångspunkt och andra motiv för föreslagen avgiftsmodell	5
2.2.1 Utgångspunkter	5
2.2.2 Andra motiv	5
2.3 Föreslagen anbudsavgift	6
2.3.1 Resonemang och sammanfattning av beräkning av anbudsavgift	6
2.3.2 Förslag anbudsavgift	8
2.4 Årliga avgifter	8
2.4.1 Resonemang och sammanfattning av beräkning av årliga avgifter	8
2.4.2 Övrigt resonemang rörande årliga avgifter	9
2.4.3 Förslag årliga avgifter	10
2.4.4 Årliga avgifts- eller kostnadsnivåer hos olika aktörer	10
2.4.5 Förslag debitering av årliga avgifter	11
3. Beräknade intäkter och kostnader	11
3.1 Intäkts- och kostnadsberäkning för startskedet de tre första åren	11
3.2 Förenklad känslighetsanalys årlig avgift från år 4	11
3.3 Sammanställning estimerad tid för att täcka ackumulerat underskott i tre scenarion	13
4. Bilagor	15
4.1 Bilaga: Myndighetens uppdrag och nytta i form av förväntat bättre pensionsutfall	15
4.2 Bilaga: beräkningar av kostnader	15
4.3 Bilaga: beräkning av avgiftsintäkt och "intäktskydd"	16
4.4 Bilaga: Utgångspunkter för Fondtorgsnämndens avgiftsmodell	17

1. Inledning och sammanfattning förslag

1.1 Avgifterna en del i myndighetens oberoende

Fondtorgsnämndens verksamhet finansieras uteslutande genom avgifter från fondförvaltare. Avgifterna bestäms och disponeras av myndigheten och ska finansiera verksamheten inom myndigheten så att den på ett professionellt sätt ska kunna upphandla kvalitativa och kostnadseffektiva fonder på de finansiella marknaderna, samt förvalta fondtorget inklusive att granska, följa upp och kontrollera fonderna.

Att myndigheten både bestämmer och disponerar avgifterna, samt att myndighetens uppgifter regleras i lag, utgör delar i myndighetens oberoende från regeringen.

1.2 Förslag anbudsavgift och årliga avgifter

Fondtorgsnämnden föreslås ta ut två typer av avgifter från fondförvaltarna rörande upphandlade fonder, anbudsavgift och årliga avgifter.

Myndigheten föreslås sätta en anbudsavgift, initialt på 18 000 kronor per anbud. Myndigheten skall fastställa anbudsavgiften och ha möjlighet att justera anbudsavgiften årligen och för enskilda upphandlingar.

Myndigheten föreslås sätta en årlig avgift om initialt 1,5 bps (0,015 procent) av förvaltad kapital för fonder med normal komplexitet och 0,5 bps (0,005 procent) för fonder med låg komplexitet, exempelvis indexfonder. Myndigheten ska årligen fastställa eller justera årsavgiften. Avgiften för en fond föreslås fastställas årsvis, ett årligt belopp, baserat på förvaltad kapital i en fond vid årets början. Fakturering föreslås ske kvartalsvis i förskott med en fjärdedel av det årliga beloppet.

1.3 Bedömda effekter och konsekvenser

Den föreslagna avgiftsstrukturen bedöms ge förutsättningar för en robust och långsiktigt hållbar finansiering av en professionell upphandlingsverksamhet och förvaltning av fondtorget. Myndigheten bedöms med denna ha förutsättningar att bidra till en bättre pension till många människor, genom bättre utfall i pensionsförvaltningen. Exempelvis skulle 0,5 procent motsvara 5 miljarder kronor mer till spararna årligen, givet ett totalt förvaltad kapital om 1 000 miljarder kronor.

De genomsnittliga årliga avgifterna bedöms bli 0,013 procent av förvaltad kapital.

Fondtorgsnämndens verksamhet bedöms i och med detta initialt drivas med ett underskott de första 2 – 3 åren, när verksamheten byggs upp och det sker ett upphandlingsarbete för att ersätta dagens anslutna fonder. Det ackumulerade underskottet bedöms nå cirka 110 miljoner kronor som mest och förväntas täckas under år 5. I ett scenario med en kraftig och bestående negativ marknadsjustering bedöms underskottet vara återbetalt år 11, om inte avgifterna justeras. Om ett kraftigt marknadsfall skulle ske under ett kalenderår, blir myndighetens avgiftsintäkter skyddade under detta år av att beloppen som faktureras under året fastställs vid årets inledning. När underskottet är täckt bedöms det finnas förutsättningar att sänka nivån på de årliga avgifterna.

2. Avgiftsmodell

2.1 Två typer av avgifter från fondförvaltare

Utdrag ur Lag (2022:759) om Fondtorgsnämnden rörande avgifter:

”6 § Fondtorgsnämnden ska ta ut en avgift från de fondförvaltare som ger in en anbudsansökan eller ett anbud i en upphandling enligt lagen (2022:760) om upphandling av fonder till premiepensionens fondtorg för att täcka myndighetens kostnader för att granska och pröva anbudsansökan eller anbudet. Fondförvaltaren ska betala avgiften senast när anbudsansökan eller anbudet ges in. Om fondförvaltaren inte gör detta, ska förvaltaren föreläggas att betala avgiften inom en viss tid. Följer fondförvaltaren inte föreläggandet ska anbudsansökan eller anbudet avvisas. Fondförvaltaren ska underrättas om detta i föreläggandet.

Fondtorgsnämnden får, om det finns särskilda skäl, betala tillbaka hela eller delar av avgiften.

7 § Fondtorgsnämnden ska ta ut årliga avgifter från de fondförvaltare som Fondtorgsnämnden har ingått fondavtal med för att täcka sina kostnader för

1. upphandling av fonder enligt lagen (2022:760) om upphandling av fonder till premiepensionens fondtorg, till den del kostnaderna inte täcks av avgifter enligt 6 §, och

2. verksamhet enligt 4 § respektive 64 kap. 3 b och 3 c §§ socialförsäkringsbalken som har anknytning till Fondtorgsnämndens verksamhet att förvalta fondtorget.

Fondtorgsnämnden bestämmer när avgiften ska tas ut.

8 § Fondtorgsnämnden bestämmer hur avgifterna enligt 6 och 7 §§ ska beräknas.”

2.2 Utgångspunkt och andra motiv för föreslagen avgiftsmodell

2.2.1 Utgångspunkter

De överordnade utgångspunkterna för avgiftsmodellen är att (1) anbudsavgiften helt och hållet ska täcka kostnaderna för aktiviteterna att granska och pröva ett anbud, (2) att de årliga avgifterna ska täcka kostnaderna för upphandling i övrigt, samt för övrig verksamhet som har anknytning till Fondtorgsnämndens verksamhet att förvalta fondtorget och (3) att initialt ackumulerat underskott ska täcks inom maximalt 5 år (för mer information om utgångspunkterna, se bilaga 4.4).

2.2.2 Andra motiv

Utöver utgångspunkterna finns även andra, underordnade motiv rörande avgiftsmodellen. Avgiftsmodellen ska säkerställa en *robust och långsiktigt hållbar finansiering* av en professionell upphandlingsverksamhet och förvaltning av fondtorget. Avgiftsstrukturen ska *spegla kostnaderna* samtidigt som den bör vara så *enkel och intuitiv* som möjligt. Det underlättar acceptans, kommunikation och tydlighet. Detta innebär att över en upphandlingscykel bedöms den dominerande delen av *avgiftsfinansieringen komma från de fondförvaltare som tilldelas medel att förvalta*, dvs de som har intäkter från premiepensionens fondtorg. *Myndigheten ska ha möjlighet att justera avgiften*. Modellen ska *motiviera de bästa fonderna* att vilja lämna anbud, *inte innebära någon tröskel för seriösa och bra fonder* att medverka i en upphandling och bör bygga på en *accepterad och välkänd avgiftsstruktur* inom fondbranschen. Modellen ska vara så *”rättvis”* som möjligt för *spararna*, det vill säga inte missgynna vissa fonder eller fondkategorier, för att undvika att spararna i dessa fonder i förlängningen skulle belastas med högre fondförvaltningsavgifter än spararna i andra fonder. Samtidigt ska modellen *bidra till att säkerställa mål om valfrihet* och respektera spararnas val.

Avgiftsmodellen ska *inte innebära stora skillnader mellan fonder och fondkategorier annat än om det är särskilt motiverat.*

2.3 Föreslagen anbudsavgift

2.3.1 Resonemang och sammanfattning av beräkning av anbudsavgift

Kostnaden för myndigheten att genomföra aktiviteterna att granska och pröva en ansökan består av både fasta och rörliga kostnader.

Den estimerade fasta kostnaden, 392 000 kronor per upphandling, utgörs av externt granskningsstöd.

Den rörliga kostnaden utgörs av kostnaden för den delen av arbetet med att granska och pröva ansökan som utförs av kansliet. Det som driver arbetsmängden och den rörliga kostnaden för en upphandling av en enskild fondkategori är främst fondernas innehav av finansiella instrument samt förhållanden kring fondförvaltarna, deras ägare och eventuell utlagd verksamhet. Det går inte att på förhand säkert veta hur stor arbetsmängden blir och därför är det inte möjligt att på förhand veta den rörliga kostnaden för att hantera en specifik upphandling eller ett enskilt anbud. Den genomsnittliga rörliga kostnaden beräknas till 10 000 kronor per anbud och omfattar personalkostnader och omkostnader.

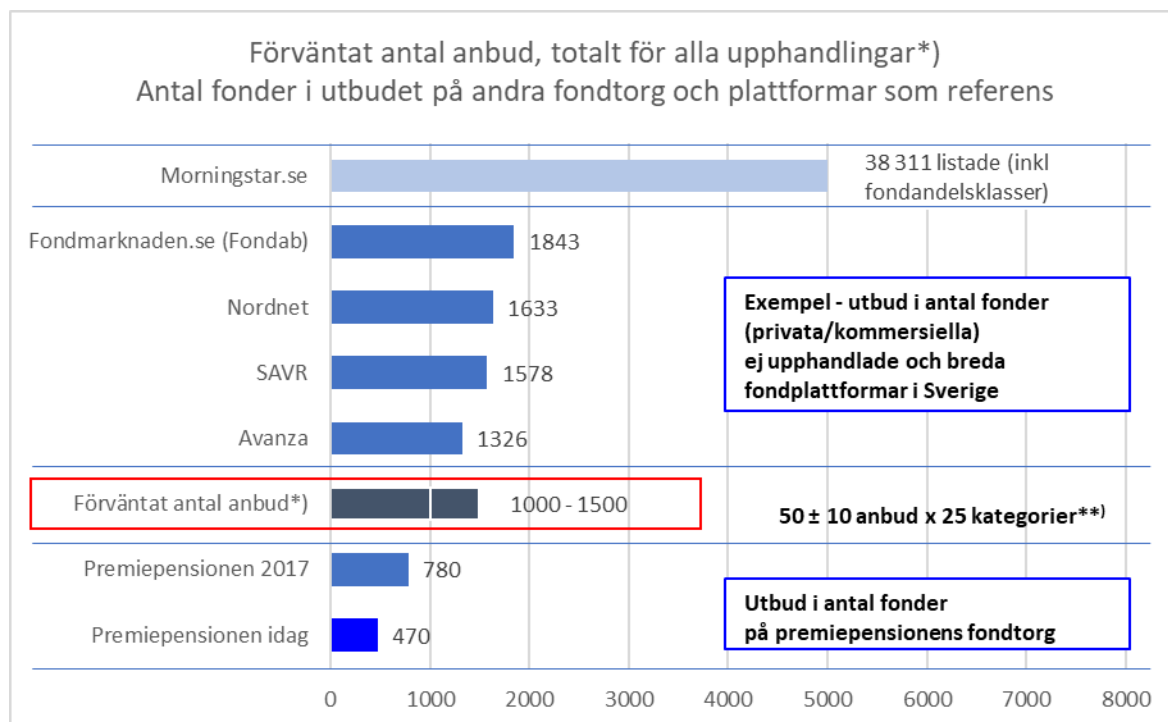
Över tid planeras en ökande del av arbetet med att granska och pröva ansökningarna utföras av kansliet och en minskande del köpas in, vilket i framtiden kan komma att påverka kostnaden.

Avsikten är inte att göra en direkt koppling mellan anbudsavgiften och kostnaden för *en specifik upphandling*. En hög anbudsavgift för en specifik upphandling skulle kunna utgöra en tröskel för seriösa och relevanta fonder.

För att föreslagen nivå på anbudsavgift ska motsvara kostnaderna, är en förutsättning att det inkommer anbud i sådant antal att kostnaden för att granska och pröva ett anbud i genomsnitt motsvaras av den föreslagna nivån på anbudsavgift.

Antal inkomna anbud förväntas skilja sig åt mellan olika upphandlingar. I det fall fondupphandlingar genomförs i 25 fondkategorier förväntas antal anbud per upphandling vara i intervallet 15 – 400, med ett förväntat genomsnitt om cirka 50 ± 10 anbud. Det skulle motsvara totalt 1 000 – 1 500 anbud för alla 25 upphandlingar (se figur 1). Som referens kan nämnas att utbudet på premiepensionens fondtorg idag är cirka 470 fonder. En annan referens är fyra exempel på (privata/kommersiella) ej upphandlade och breda fondplattformar i Sverige, vilkas utbud är mellan 1 326 – 1 843 fonder. Fondinformationstjänsten morningsstar.se listar 38 311 fonder, dock medräknat olika fondandelsklasser.

Figur 1. Förväntat antal anbud

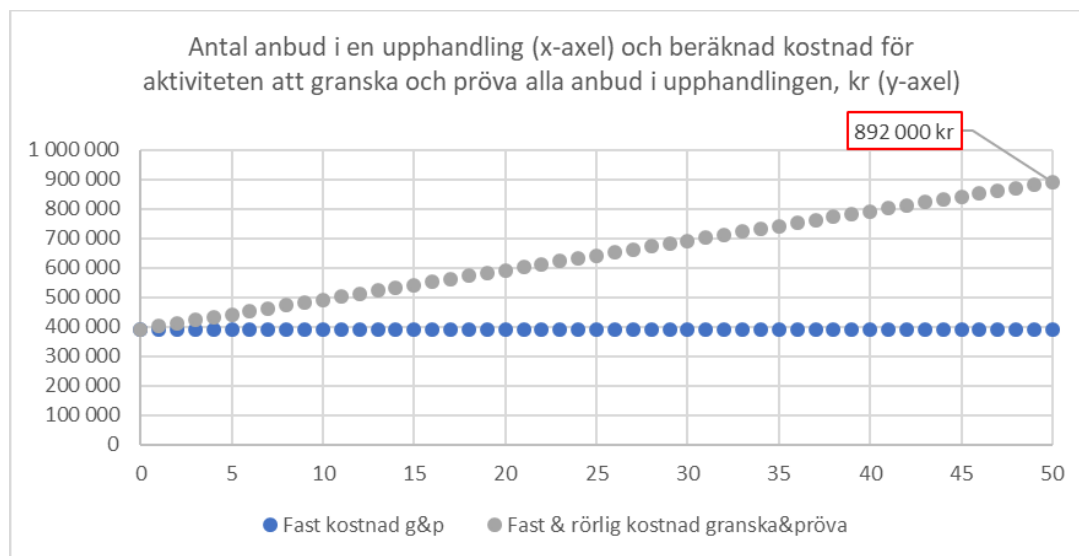

*) Det antal anbud som ingår som underlag för beräkning av anbudsavgiften är 1 250 (genomsnittet av 1 000 och 1 500), vilket motsvarar i genomsnitt 50 anbud per upphandling.

***) Bedömt intervall är 15 – 400 anbud per upphandling

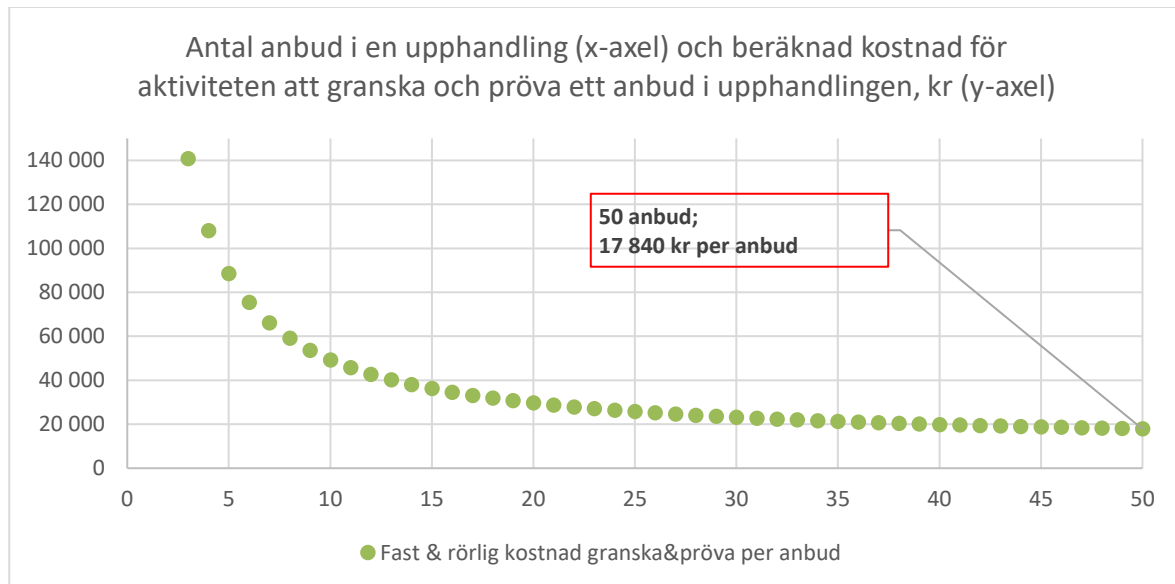
Om en genomsnittlig upphandling får in 50 anbud beräknas genomsnittlig kostnad för att granska och pröva alla anbud i en upphandling till 892 000 kronor, varav fast kostnad för köpta tjänster 392 000 kronor och rörlig kostnad hos kansliet till 500 000 kronor (50 anbud x 10 000 kronor), se figur 2.

Figur 2. Beräknad kostnad att granska och pröva alla anbud i en genomsnittlig upphandling med 50 anbud

Kalkylens kostnad för att granska och pröva ett anbud är 17 840 kronor i genomsnitt, beräknat på 50 anbud per upphandling (se figur 3).

Figur 3. Beräknad kostnad att granska och pröva ett anbud

2.3.2 Förslag anbudsavgift

Myndigheten föreslås sätta en anbudsavgift, initialt på 18 000 kronor per anbud. Myndigheten skall fastställa anbudsavgiften och ha möjlighet att justera anbudsavgiften årligen och för enskilda upphandlingar

2.4 Årliga avgifter

2.4.1 Resonemang och sammanfattning av beräkning av årliga avgifter

Myndigheten ska ta ut årliga avgifter från de fondförvaltare som tilldelats fondavtal för att täcka myndighetens kostnader för sin verksamhet avseende förvaltningen av premiepensionens fondtorg, aktiviteter rörande upphandlingen av fonder *utöver* att granska och pröva anbud, samt för löpande uppföljning, granskning och kontroll av fonder till den del dessa kostnader inte täcks av anbudsavgiften. Detta avgiftsområde ska ha kostnader och intäkter i långsiktig balans.

Basen för årliga avgifter kan utgöras av ett fast belopp i kronor, som procent av förvaltad kapital eller en kombination av dessa och andra parametrar. En årlig avgift som enbart baseras på procent av förvaltad kapital bedöms vara den som bäst (1) speglar kostnaderna för aktiviteterna och (2) ger förutsättningar att vara en enkel modell. Fonder med låg komplexitet bedöms innebära lägre kostnader för relevanta delar av

upphandling¹ och förvaltning inklusive granskning och kontroll. Därför är det vara motiverat med en lägre årlig avgift för fonder med låg komplexitet.

Myndigheten har kostnader för att utveckla och driva verksamheten. Dessa kostnader föregår intäkterna från de årliga avgifterna, som byggs upp under en övergångsperiod av 2 – 3 år när upphandlingar sker. Initialt kommer ett underskott att uppkomma. Utgångspunkten är att detta ska täckas inom 5 år.

Kostnaden årligen bedöms motsvara cirka 0,8 – 1,0 bps (0,008 – 0,010 procent av förvaltad kapital) för en fullt utbyggd verksamhet och ett fullt upphandlat fondtorg. Med en avgiftsnivå om 1,5 bps (0,015 procent) av förvaltad kapital respektive 0,5 bps (0,005 procent) för fonder med lägre komplexitet beräknas att den genomsnittliga årlig avgiften uppgår till 1,3 bps (0,013 procent) (se figur 4), samt att det initiala ackumulerade underskottet täcks inom 5 år.

Figur 4. Beräkning genomsnittlig årlig avgift

	Årlig avgift	Andel av kapitalet	Baspunkter	
Nuvarande fondtorg	Låg*	0,11	0,5	*Proxy för låg komplexitet är indexfonder
	Normal	0,89	1,5	
	Summa/Medel	1,00	1,4	
Ökad andel indexfonder	Låg	0,25	0,5	← Bedömd genomsnittlig årlig avgift 0,013 %
	Normal	0,75	1,5	
	Summa/Medel	1,00	1,3	
Låg komplexitet på torget	Låg	0,40	0,5	
	Normal	0,60	1,0	
	Summa/Medel	1,00	1,1	

2.4.2 Övrigt resonemang rörande årliga avgifter

En annan modell, där den årliga avgiften skulle uttryckas som ett fast kronbelopp per fond per år, skulle medföra nackdelar. Det skulle innebära att denna avgift mätt som procent av förvaltad kapital blir högre i fonder med mindre förvaltad kapital. Sparare i fonder och fondkategorier med lägre förvaltad kapital skulle missgynnas. För att kompensera sig för högre procentuella årliga avgifter, skulle fonder med ett mindre förvaltad kapital behöva ta ut högre fondförvaltningsavgifter av spararna. Att det skulle bli en asymmetri mellan modellen för årliga avgifter (fast kronbelopp) och fondernas intäkter (procent av förvaltad kapital) skulle också innebära en högre affärsrisk för fonderna. Det skulle kunna påverka hur konkurrenskraftiga fondförvaltningsavgifter fondförvaltarna är motiverade att erbjuda i anbud, då de kan behöva ha högre egna marginaler i anbudet för att skydda sig mot att fallet att de förvisso skulle vinna ett anbud, men tillföras ett lägre kapital att förvalta än förväntat. En årlig avgift uttryckt i procent av kapital bedöms därför ligga mer i linje med fondförvaltarnas egna avgiftsmodeller, därmed innebära lägre affärsrisk för fondförvaltare och möjliggöra

¹ Andra delar i upphandlingsprocessen än granskning och prövning av anbud

mer konkurrenskraftiga anbud. Denna modell skulle vara mer ”rättvis” för spararna, samt vara en enkel och intuitiv modell.

2.4.3 Förslag årliga avgifter

Fondtorgsnämnden föreslås fastställa årliga avgifter uttryckt i procent av förvaltad kapital i respektive fond. Fonder ska kategoriseras i en av två kategorier avseende komplexitet i strategin; normal komplexitet och låg komplexitet. En högre komplexitet i förvaltningsstrategin förväntas innebära en större arbetsmängd och kostnad för aktiviteterna för förvaltning av premiepensionens fondtorg, samt granskning, uppföljning och kontroll av fonderna. Indexfonder är ett exempel på fondtyper med låg komplexitet.

Förslaget är att myndigheten initialt fastställer de årliga avgifterna till:

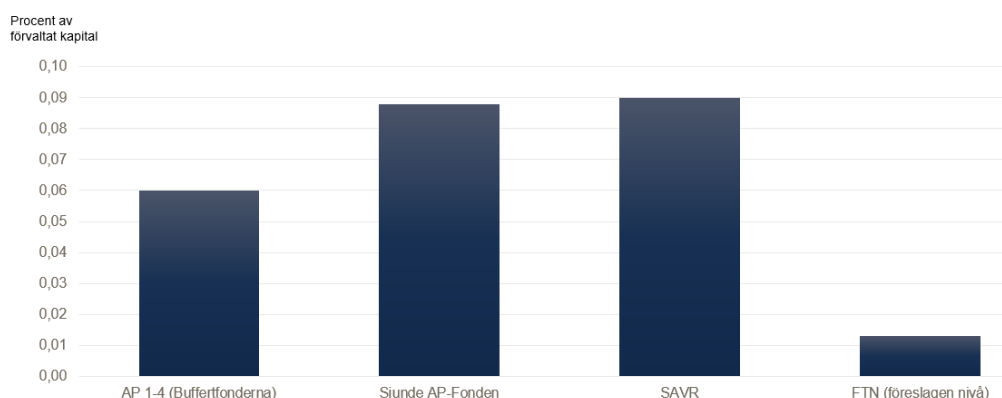
- 1,5 bps (0,015 procent) av förvaltad kapital i årlig avgift, för fonder med normal komplexitet, samt
- 0,5 bps (0,005 procent) avgift för fonder med låg komplexitet.

Det innebär att den genomsnittliga årliga avgiften bedöms bli 1,3 bps (0,013 procent) av förvaltad kapital, utifrån antagen fördelning mellan normal och låg komplexitet på fondtorget.

2.4.4 Årliga avgifts- eller kostnadsnivåer hos olika aktörer

Det saknas aktörer som har direkt jämförbara verksamheter. En illustration för att visa på olika årliga avgifter eller kostnader hos svenska aktörer är gjord i figur 5 nedan. Notera dock att skillnader i nivåer kan bero på fler olika faktorer, exempelvis skillnader i uppdrag eller hur verksamheterna är strukturerade. Den som har lägst nivå på plattformsavgift av kommersiella aktörer är SAVR² med 0,090 procent. Nivån är något under 0,090 procent för Sjunde AP-fonden och 0,060 procent för AP 1 – 4 (se avsnitt 4.2 för beräkningar). Det kan konstateras att 0,013 procent är en lägre nivå än avgifts- eller kostnadsnivåer hos andra aktörer.

Figur 5. Illustration av olika plattformsavgifter eller interna förvaltningsavgifter*)

*) Övergripande genomsnitt av AP7:s aktie- och räntefond. Källa: Årsredovisningar 2020, översiktliga egna analyser utifrån årsredovisningar och offentligt material, för SAVR – offentlig prislista, för FTN egna beräkningar och föreslagen nivå. Se avsnitt 4.2 för beräkningar.

² savr.se

2.4.5 Förslag debitering av årliga avgifter

De årliga avgifterna föreslås baseras på ingående förvaltad kapital i en fond vid årets början, och fastställas med ett kronantal per fond för det kommande året. Debitering sker med en fjärdedel av beloppet inför varje kvartal. Detta ger förutsättningar för en effektiv administrationen av avgiftsdebitering. Denna debitering minskar risken för intäktsbortfall för myndigheten om en större marknadsnedgång skulle ske under året (se avsnitt 4.3). Fonder som upphandlas och implementeras på fondtorget under loppet av ett kalenderår debiteras den tid som kvarstår till närmast kommande årsskifte.

Fondtorgsnämnden föreslås att justera de årliga avgifterna vid behov.

3. Beräknade intäkter och kostnader

En beräkning har gjorts av estimerade intäkter och kostnader rörande myndigheten. Under startskedet, som är de tre första åren, byggs verksamheten upp och de anslutna fonderna på premiepensionens fondtorg ersätts successivt med upphandlade fonder. Från år 4 planeras ett upphandlat fondtorg vara fullt implementerat, verksamheten är fullt utbyggd och går in i en mer förvaltande fas.

3.1 Intäkts- och kostnadsberäkning för startskedet de tre första åren

Beräkningen visar att den årliga avgiften utgör cirka 85 – 90 procent av de sammantagna avgiftsintäkterna rörande upphandlade fonder för de tre första verksamhetsåren och anbudsavgifter cirka 10 – 15 procent. Under det tredje året bedöms intäkterna nå samma nivå som kostnaderna. Det ackumulerade underskottet bedöms nå cirka 110 miljoner kronor som mest år 2 och cirka 70 miljoner kronor vid utgången av år 3. Analysen baseras på antagande om utgifter om 100 miljoner kronor per år när verksamheten är fullt utbyggd inklusive uppskattade IT-utgifter. Det ackumulerade underskottet täcks år 5. I det fall totala utgifter för en fullt utbyggd verksamhet är lägre än antagandet skulle det skapa utrymme för en snabbare återbetalning och/eller sänkning av avgiftsnivån. En förutsättning är att förvaltad kapital inte minskar betydligt.

3.2 Förenklad känslighetsanalys årlig avgift från år 4

En förenklad känslighetsanalys är gjord i tre scenarion rörande avgiftsintäkternas känslighet för (negativ) volatilitet på de finansiella marknaderna, det vill säga minskande värde av förvaltad kapital.

Känslighetsanalysen startar år 4. Känslighetsanalysens antaganden är mer negativa än rimliga långsiktiga grundantaganden. Vid utgången av september månad 2022 var förvaltad kapital 914 miljarder kronor, vilket antas öka med cirka 3 procent per år till 1 000 miljarder kronor fram till känslighetsanalysens start år 4.

Fondtorgsnämndens kostnader antas vara 100 miljoner kronor per år. Årliga avgifter är antagna till 1,3 bps (0,013 procent) av förvaltad kapital och anbudsavgiften 18 000 kronor.

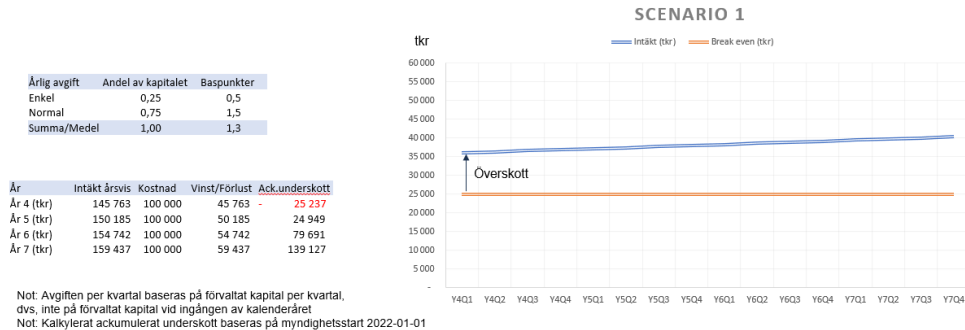
Scenario 1: Normal marknadsvolatilitet, men låg tillväxttakt

Antaganden:

- 1) Förvaltad kapital växer med 3 procent per år från och med år 4, vilket är långsammare takt än för ett rimligt långsiktigt grundantagande.

Förenklat utfall av scenario 1 är att verksamheten bedrivs med ett årligt överskott varje år från år 4 och att det initiala ackumulerade underskottet täcks under år 5.

Figur 6. Förenklat utfall av scenario 1

Källa: Interna beräkningar

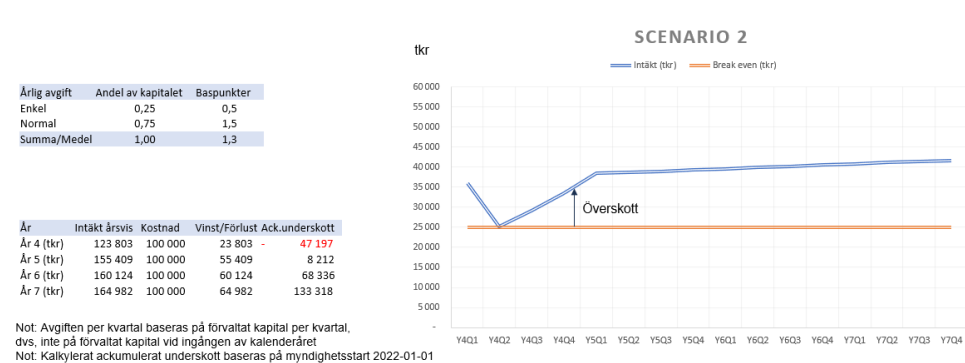
Scenario 2: Tillfälligt kraftigt negativ marknadsvolatilitet

Antaganden:

- 1) Fondtorgets förvaldade kapital tappar 30 procent på ett kvartal i inledningen av år 4
- 2) Snabb återhämtning av förvaltad kapital på mindre än 3 kvartal
- 3) Därefter växer förvaltad kapital med 3 procent per år, vilket är långsammare takt än för ett rimligt långsiktigt grundantagande.

Förenklat utfall av scenario 2 är att rörelseresultatet faller till noll ett enskilt kvartal under år 4, men att för helåret år 4 uppnås ett överskott och att det initiala ackumulerade underskottet täcks under år 5.

Figur 7. Förenklat utfall av scenario 2

Källa: Interna beräkningar

Scenario 3: Kraftig och bestående marknadsjustering

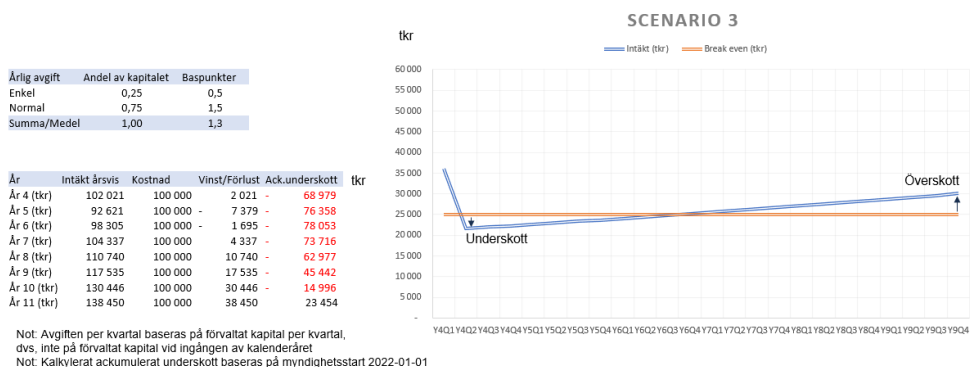
Antaganden:

- 1) Fondtorgets förvaltade kapital tappar 40 procent på ett kvartal i inledningen av år 4.
- 2) Därefter växer förvaltad kapital med 3 procent per år, vilket är långsammare takt än för ett rimligt långsiktigt grundantagande.

Förenklat utfall av scenario 3 är att rörelseresultatet blir negativt under år 4, därefter förbättras i långsam takt och blir positivt år 7, samt att det initiala ackumulerade underskottet täcks under år 11.

Detta är under antagande om att avgifterna inte ändras. I verkligheten har myndigheten möjlighet att justera avgifterna på ett sådant sätt att det ackumulerade underskottet kan täckas tidigare. Exempelvis, med årliga avgifter, enbart för år 5, om 3 bps (0,03 procent) av förvaltad kapital respektive 1 bps (0,01 procent), för fonder med låg komplexitet, skulle det ackumulerade underskottet täckas år 5.

Figur 8. Förenklat utfall av scenario 3

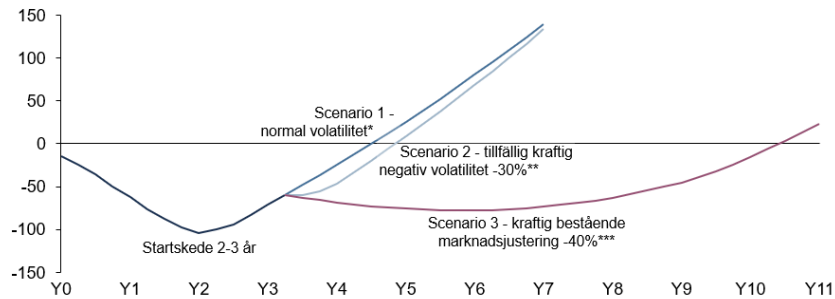

Källa: Interna beräkningar

3.3 Sammanställning estimerad tid för att täcka ackumulerat underskott i tre scenarion

Det beräknade ackumulerade underskottet är 110 miljoner kronor under år 2, varefter det minskar. Det beräknas täckas år 5 för scenario 1 och 2 som presenterat i föregående avsnitt. För scenario 3 beräknas ett ackumulerat överskott nås år 11, givet att myndigheten inte justerar avgifterna.

Figur 9. Sammanställning ackumulerat underskott respektive underskott under startskedet 2 – 3 år, samt för tre scenarion från år 4 och framåt

*) Scenario 1 - Normal volatilitet, 3 % årlig ökning av kapital
 **) Scenario 2 - Tillfällig kraftig negativ volatilitet. Kapital -30 % inträffar i början av År 4, återhämtas inom 3 kvartal
 ***) Scenario 3 - Kraftig bestående marknadsjustering -40 % inträffar i början av År 4, därefter 3 % årlig kapitalökning

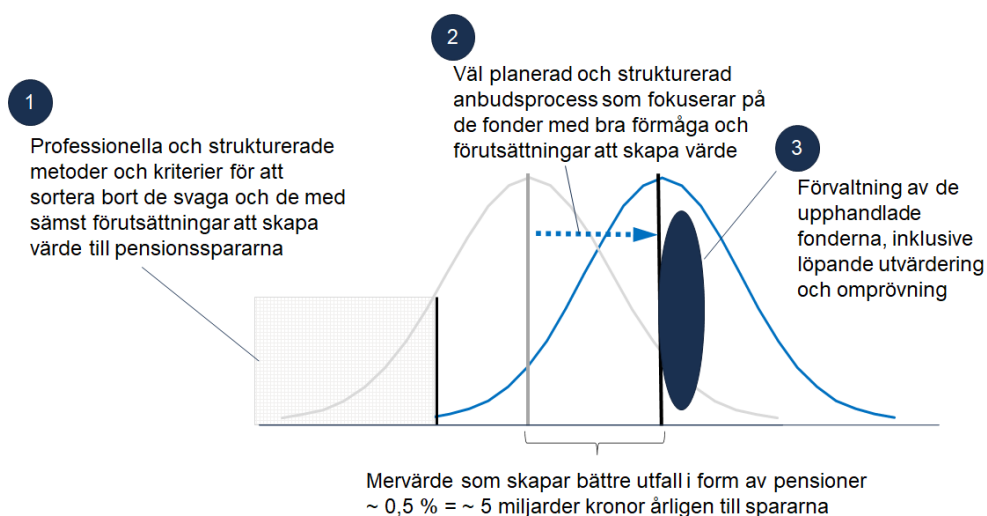
Källa: Interna beräkningar

4. Bilagor

4.1 Bilaga: Myndighetens uppdrag och nytta i form av förväntat bättre pensionsutfall

En bedömning är att Myndigheten har möjligheter att skapa ett mervärde för spararna i form av förutsättningar för ett bättre utfall i form av pensioner för ett fondtorg av upphandlade fonder jämfört med dagens anslutna fonder. Detta har skattats till i genomsnitt 0,5 procent per år. Det skulle motsvara totalt cirka 5 miljarder kronor per år till spararna givet ett totalt förvaltad kapital om 1 000 miljarder kronor.

Figur 10. Myndighetens uppdrag och ”nytta” i tre steg.

4.2 Bilaga: beräkningar av kostnader

Figur 11. Beräkningar av kostnader för AP-fonderna och Fondtorgsnämnden, antal anställda (för FTN: bedömt antal anställda fullt utbyggd kanslifunktion) samt förvaltad kapital

Interna kostnader	Buffertfonderna (totalt 2020)	Buffertfonderna (genomsnitt)	Sjunde AP-Fonden	FTN (förslag)
Personalkostnader	644	161	78	
IT/Data	236	59		
Köpta tjänster	54	14	60	
Lokaler	50	12		
TOTAL KOSTNAD	1 018	254	296	80-100
Antal anställda (st)	293	73	38	35
Förvaltad kapital	1 696	424	722	1 095

Kostnader i miljoner kronor år 2020. Förvaltad kapital i miljarder kronor. Beräkningarna är översiktliga utifrån årsredovisningar. Med FTN menas Fondtorgsnämndens, och vad gäller antal anställda menas bedömt antal anställda i fullt utbyggd kanslifunktion).

Källa: Årsredovisningar 2020, översiktliga egna analyser utifrån årsredovisningar och offentligt material, för SAVR – offentlig prislista, för FTN egna beräkningar och föreslagen nivå.

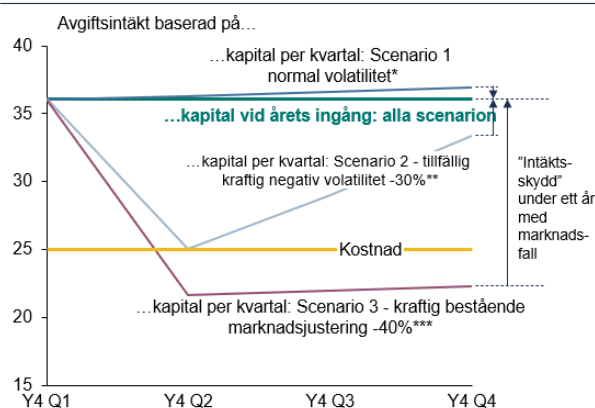
4.3 Bilaga: beräkning av avgiftsintäkt och "intäktsskydd"

Om den årliga avgiften fastställs som ett kronbelopp per fond vid årets början kan en effekt vara ett "intäktsskydd" i det fall marknaderna skulle falla under kalenderåret. Figur 12 nedan illustrerar en kalkyl där "intäktsskyddet" detta år skulle kunna motsvara upp till cirka 20 – 40 miljoner kronor.

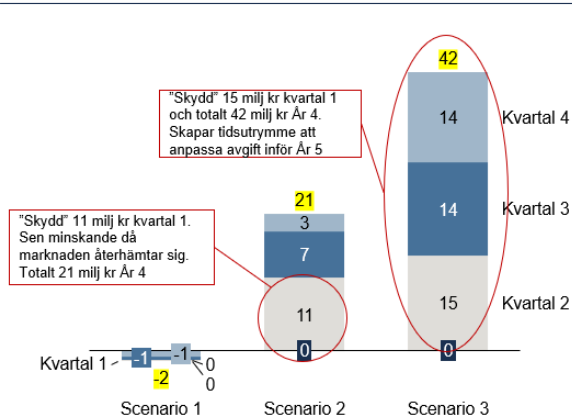
Intäktsskyddet beräknas utifrån den avgiftsintäkt under År 4 som skulle inflyta enligt en modell där intäkterna År 4 beräknas baserat på värdet av Kapital vid årets ingång. Från detta dras den intäkt som skulle inflyta enligt en modell där intäkterna År 4 beräknas baserat på värdet av Kapital varje kvartal. Differensen mellan dessa båda termer blir beloppet av "intäktsskyddet".

Figur 12. Avgiftsintäkt och intäktsskydd

Avgiftsintäkt under År 4 baserad på **Kapital vid årets ingång** jämfört med baserat på **Kapital per kvartal** för 3 scenarion och **Kostnad** (per kvartal i miljoner kr)

"Intäktsskydd": Avgiftsintäkt under År 4 baserad på **Kapital vid årets ingång minus** avgift baserad på **Kapital per kvartal** för 3 scenarion (miljoner kr)

Källa: Interna beräkningar

4.4 Bilaga: Utgångspunkter för Fondtorgsnämndens avgiftsmodell

4.4.1 Utdrag från Pensionsmyndighetens arbete att förbereda inrättandet av den nya Fondtorgsnämnden och samråd med ESV rörande utgångspunkter för anbudsavgift (mars-april 2022)

4.4.1.1 Inledning och bakgrund

Pensionsmyndigheten har, inom ramen för sitt regeringsuppdrag att förbereda inrättandet av den nya Nämnden, för samråd enligt 7 § avgiftsförordningen (1992:191), inkommit till Ekonomistyrningsverket (ESV) med förslag till nya avgifter som Fondtorgsnämnden ska ta ut från fondförvaltare.

I samrådsyttrandet från ESV, ställt till Fondtorgsnämnden genom Pensionsmyndigheten, lämnades en synpunkt rörande hur modellens utgångspunkter för anbudsavgift och årlig plattformsavgift överensstämmer med lagförslag.

Pensionsmyndigheten anser att ESV:s synpunkt är omhändertaget i inlämnat förslag. Denna interna promemoria är framtagen för att förtydliga internt för Pensionsmyndigheten och Fondtorgsnämnden samt vid behov för externa intressenter.

4.4.1.2 Utdrag ur ESV:s samrådsyttrande rörande utgångspunkter för anbudsavgift

”Avgiftsbemyndigande

Av förslaget framgår att två typer av avgifter ska tas ut av fondförvaltare, en anbudsavgift och en årlig plattformsavgift. Det framgår vidare att avsikten inte är att göra en direkt koppling mellan anbudsavgiften och kostnaden för en specifik upphandling samt att en anbudsavgift som är för hög skulle kunna utgöra en tröskel för seriösa och relevanta fonder. Dessutom framgår att avsikten är att anbudsavgiften ska vara ett styrmedel för upphandlingsverksamheten.

Under ESV:s handläggning har regeringens proposition 2021/22:179 Ett bättre pensionssystem lämnats över till riksdagen.³ Av 6 § förslag om lag till Fondtorgsnämnden i propositionen⁴ framgår bland annat att Fondtorgsnämnden ska ta ut en avgift från de fondförvaltare som ger in en anbudsansökan eller ett anbud för att täcka myndighetens kostnader för att granska och pröva anbudsansökan eller anbudet. Av 7 § samma förslag framgår bland annat att Fondtorgsnämnden ska ta ut årliga avgifter från de fondförvaltare som Fondtorgsnämningen har ingått fondavtal med delvis för att täcka sina kostnader för upphandling av fonder och till den del kostnaderna inte täcks av avgifter enligt 6 §.

*ESV tolkar regeringens förslag till lagtext som att det är de **aktiviteter** som Fondtorgsnämnden ska genomföra som **avgör vilka kostnader som kan utgöra grund för respektive avgift**. ESV:s tolkning innebär därmed att **anbudsavgiften helt och hållet ska täcka kostnaderna för att granska och pröva en ansökan**, medan den **årliga avgiften ska täcka kostnader för upphandling av fonder och till den del kostnaderna inte täcks av anbudsavgiften.**”*

4.4.1.3 Förtydligande om avgiftsmodellens utgångspunkter rörande kostnadstäckning av anbudsavgift

Förberedelsearbetets sammanfattande bedömning av ESV:s synpunkter på hur modellens utgångspunkter för anbudsavgift och årliga avgifter överensstämmer med lagförslag är som följer. Anbudsavgiftens föreslagna

³ Propositionen överlämnades den 17 mars 2022.

⁴ Prop. 2021/22:179 s.7-8.

nivå bygger på en kostnadsuppskattning som är rimlig för att kunna möta granskning och prövning av anbudsansökan. Förberedelsearbetet bedömer att det finns en tillräcklig koppling.

Pensionsmyndigheten förtydligar att utgångspunkten för avgiftsmodellen är att anbudsavgiften helt och hållet ska täcka kostnaderna för att granska och pröva ett anbud.

Den årliga avgiften ska täcka (Fondtorgsnämndens) kostnader för upphandling av fonder och till den del kostnaderna inte täcks av anbudsavgiften. Detta avser övriga aktiviteter såsom exempelvis att bestämma krav och kriterier för en upphandling, ta fram anbudsmaterial, teckna fondavtal, implementera upphandlingar, löpande granska och följa upp uppfyllande av fondavtal ur operativt- och förvaltningsperspektiv, omvärldsbevakning, uppsägning av fond, beslut om ny upphandling, samt Fondtorgsnämndens juridiska ansvar, kostnader för kansli och nämndledamöter, värmyndighetskostnader som exempelvis lokaler, IT, personalfunktion, inköp och ekonomisk uppföljning (som inte avser aktiviteterna granska och pröva anbud).

4.4.1.4 Resonemang om osäkerheter i förkalkyl av erforderlig anbudsavgift

I Pensionsmyndighetens förslag till nya avgifter, avsnitt 2.3, beskrivs att kostnaderna för att genomföra aktiviteterna för en upphandling (här förtydligt: avser specifikt att granska och pröva ett anbud) kommer att variera mellan upphandlingar och mellan olika anbud inom en upphandling.

Detta orsakas främst av att erforderlig arbetsmängd för att granska ett anbud för en upphandlad kategori eller en enskild fond med dess fondförvaltare skiljer sig åt mellan anbuderna eftersom dessa skiljer sig åt på flera faktorer såsom exempelvis hur komplex eller rättfram en fondkategori är, organisatorisk hemvist och struktur för fondförvaltningen.

Vissa arbetsmoment rörande att granska och utvärdera anbud är gemensamma för alla anbud som inkommer rörande en enskild upphandling. Det innebär att i det fall det inkommer få antal anbud i en upphandling kommer tiden för dessa anbudsgemensamma gransknings- och utvärderingsmoment att slå ut på ett litet antal anbud, vilket kommer att göra att just denna nedlagda tid och kostnad högre per anbud, än om fler anbud hade inkommit. En viktig faktor kring antal anbud är den anbudsavgift som tas ut – ju högre anbudsavgift, desto färre antal anbud kan förväntas, allt annat lika, och därmed högre kostnader att granska och pröva ett enskilt anbud. En effekt av detta är att förkalkylen av kostnader för att granska och pröva ett enskilt anbud innehåller ett stort mått av osäkerhet.

4.4.2 Kanslifunktionens kommentar på föreslagen nivå på anbudsavgift (19 oktober 2022)

Den av kanslifunktionen per 19 oktober 2022 föreslagna nivån på anbudsavgift är lägre än den som föreslogs under Pensionsmyndighetens förberedelsearbete. Inköpt tjänst för externt upphandlingsstöd har handlats upp till en kostnad som är lägre än vad som uppskattades under förberedelsearbetet.

4.4.3 Utgångspunkter för årliga avgifter

Utdrag ur Avgiftsförordning (1992:191):

”Beslut om storleken på avgifter, samråd m.m.

5 § En myndighet får bestämma storleken på andra avgifter än de som avses i 4 § endast efter särskilt bemyndigande från regeringen.

*Om inte regeringen har föreskrivit något annat, ska **avgifter beräknas så att de helt täcker verksamhetens kostnader (full kostnadstäckning).***

För avgifter som tas ut enligt 4 § första stycket 1-9 får myndigheten själv, upp till full kostnadstäckning, besluta om storleken på avgifterna om inte regeringen har föreskrivit något annat. Förordning (2014:1432)."

Utdrag ur ESVs föreskrifter till avgiftsförordningen 5 § om fullkostnadstäckning:

"ESV:s föreskrifter till 5 §

Andra stycket

*För att uppnå full kostnadstäckning i respektive avgiftsbelagd verksamhet ska myndigheten beräkna avgiftsnivån så att den långsiktiga självkostnaden täcks. Detta innebär att avgifterna ska beräknas så att intäkterna **på ett eller några års sikt** täcker samtliga med verksamheten direkt eller indirekt förenade kostnader."*

Utdrag ur ESV:s synpunkt i samrådsyttrande till Pensionsmyndigheten rörande tid för balans:

"Kostnadssamband och tid för balans

*PM:s förslag innebär att den årliga avgiften tas ut i procent av ingående förvaltad kapital i respektive fond. Det innebär att avgiften kommer att variera med marknaden och därmed att utvecklingen av myndighetens kostnader och avgiften inte nödvändigtvis har ett samband. Konsekvensen kan bli att det kan uppstå oförutsedda över- eller underskott, **som inte kan hanteras på ett eller några års sikt.**"⁵*

Pensionsmyndigheten omhändertog ESVs synpunkt, efter samråd med Regeringskansliet, som följer. Avgiftsförordning (1992:191) om krav att lämna förslag till regeringen om hur ackumulerade överskott ska disponeras eller ackumulerat underskott ska täckas ska inte tillämpas på myndigheten enligt Förordning med instruktion till Fondtorgsnämnden (SFS 2022:764).

Som utgångspunkt föreslås att det initiala ackumulerade underskottet ska täckas inom maximalt 5 år, vilket är samma tidsrymd som i det förslag till avgiftsmodell som Pensionsmyndigheten inkom till Ekonomistyrningsverket för samråd enligt 7 § avgiftsförordningen (1992:191).

Utdrag ur Förordning med instruktion till Fondtorgsnämnden (SFS 2022:764):

"Undantag från andra förordningar

10 § Bestämmelsen i 25 a § avgiftsförordningen (1992:191) om över- och underskott ska inte tillämpas på myndigheten."

Utdrag ur Avgiftsförordning (1992:191):

"Rätten att disponera avgiftsinkomster..."

⁵ ESV:s föreskrifter till 5 § avgiftsförordningen.

25 a § En myndighet som får disponera inkomster från avgiftsbelagd verksamhet ska balansera räkenskapsårets resultat i ny räkning.

Om det ackumulerade överskottet uppgår till mer än 10 procent av den avgiftsbelagda verksamhetens omsättning under räkenskapsåret, ska myndigheten lämna ett förslag till regeringen om hur hela överskottet ska disponeras.

Har det uppkommit ett underskott i avgiftsbelagd verksamhet som inte täcks av ett balanserat överskott från tidigare räkenskapsår, ska myndigheten lämna ett förslag till regeringen om hur underskottet ska täckas.

Förordning (2014:1432).”